

ANKNYTNINGSTEORI

Anknytningsmönster och personlighetsutveckling

Tor Wennerberg

Vad ska jag prata om idag?

- Anknytningsteorin: vad är egentligen anknytning?
- Främmandesituationen: barns olika anknytningsmönster.
- Anknytningsintervjun: specifika mönster i vuxnas sätt att prata om sina tidiga erfarenheter av anknytning.
- Hur hänger allt ihop?

Bowlbys livslånga intresse

- John Bowlby (1907-1990) upptogs under hela sitt yrkesliv av frågan om hur barn reagerar på separationer och förluster under de första levnadsåren.
- Hans intresse bottnade bl a i ett eget separationstrauma som han upplevde i fyraårsåldern. Men också i erfarenheter som han gjorde när han i tjugoårsåldern arbetade på ett elevhem för "vanartiga" barn.

1940-tal

- Barns reaktioner på separation från mamman blev nu för första gången föremål för vetenskapliga undersökningar.
- René Spitz (1940) studerade barn på ett hittebarnshem. Fick alla fysiska behov tillgodosedda men fick inte uppleva något känslomässigt samspel. Samtliga blev deprimerade, uppgivna, tillbakadragna och sjukliga.
- Slutet av andra levnadsåret hade en tredjedel av barnen dött.
- När de som överlevde nått fyra års ålder kunde endast ett fåtal sitta, stå, gå eller prata.
- Men: om mamman återvände inom tre månader efter barnets födelse vändes den negativa utvecklingen.

1940-tal, forts.

- Anna Freud och Dorothy Burlingham tog hand om och observerade barn som evakuerats, utan sina föräldrar, undan flygbombningarna i London.
- Senare uppföljning gav ett resultat som förvånade: barn som upplevt blitzen i London tillsammans med sina föräldrar mådde bättre än barn som evakuerats till *objektivt sett trygga omständigheter* på landsbygden.
- (Patrick, tre år och två månader: "Min mamma kommer att ta mig med hem igen.")

Barnets band till mamman

- Uppenbart att barn utvecklar starka känslomässiga band till sina vårdnadsgivare.
- Men varför?
- Bowlby skrev 1958 i brev till hustrun Ursula:
- ”De flesta människor förknippar rädsla med att springa bort från något. Men det finns en annan sida av saken. Vi springer *TILL* någon, oftast en person... Det är så skriande uppenbart, men jag tror att det är en ny tanke, och en revolutionerande sådan.”

Bowlbys forskning om separation

- På 1940- och 50-talet ledde Bowlby en forskningsenhet på Tavistockkliniken i London som studerade barns reaktioner på utdragna separationer.
- Studerade: barn mellan 1 och 3 år som skildes från föräldrarna i samband med sjukhus- el. barnhemsvistelser.
- Resultat: barnen reagerade på sätt som liknade vuxnas sorgereaktioner i samband med förlust av nära anhörig.

Tre faser

- Bowlby och hans medarbetare fann återkommande mönster i barns reaktioner.
- Tre faser:
- 1) protest: skriker och gråter, bankar på dörren, mobiliserar alla resurser för att återfinna föräldern. (En vecka eller mer.)
- 2) förtvivlan: barnet misströstar allt mer om att någonsin få träffa föräldern igen.
- 3) *detachment* (avstängdhet, losskoppling): barnet förberett för ett liv där föräldern kan vara borta för alltid.

D W Winnicott (1956):

- ”Bowlbys beskrivning av tre stadier i den kliniska reaktionen hos en tvååring som läggs in på sjukhus kan teoretiskt formuleras som en gradvis skeende förlust av hoppet på grund av att det inre objektet eller den introjicerade versionen av det förlorade yttre objektet dör.”
- Robertsons beskrivning:

Varför reagerade barnen som de gjorde?

- Barn som separerats från sina föräldrar i samband med sjukhus- och barnhemsvistelser betedde sig – trots att de befann sig i *objektivt sett trygga omständigheter* som om situationen var mycket farlig och hotande.
- Detta särskilt uppenbart under den inledande protestfasen, när barnet gör allt för att återupprätta kontakt med den frånvarande föräldern.
- Varifrån kom den intensiva rädslan? (Hrdy)

Tidigare förklaringar

- På 1950-talet fanns två dominerande psykologiska teorier: psykoanalysen och behaviorismen.
- Båda dessa teorier antog att anknytningen, det känslomässiga band som barnet knyter till mamman, uppstod till följd av att mamman matade barnet.
- Alltså: positiva sensationer (mat) kopplas ihop med mammans person genom associationsinlärning. Maten primär, relationen sekundär.

Bowlbys sökande efter förklaring

- Bowlby fann denna "skafferiteori" om kärlekens väsen osannolik:
- "Om den vore sann skulle till exempel ett barn på ett eller två år villigt ty sig till vem som helst som matar det, och så är det ju inte."
- Måste finnas ett annat svar, sökte det i etologin, läran om djurs beteende.
- Lorenz, präglingsbeteende; Harlows experiment med rhesusapor. Harlows resultat: anknytning *ej* resultat av lustfyllda associationer.

Bowlby formulerar sin teori (1958-61)

- Med sin anknytningsteori vände Bowlby upp och ner på den tidigare förklaringen:
- *Relationen* till anknytningspersonen är det primära, matningen spelar endast marginell roll.
- Människobarnet föds med ett *relationellt motivationssystem*, anknytningssystemet, som ofrånkomligen driver barnet att knyta ett starkt känslomässigt band till en primär vårdnadsgivare och sedan upprätthålla fysisk närhet till denna person.

Varifrån kommer denna drivkraft?

- Bowlby flyttade över studiet av människans motivation på evolutionsbiologisk grundval.
- Evolutionsbiologi: alla levande varelser får sitt absolut överordnade mål från det naturliga urvalet.
- ”Hjärnan strävar efter att försätta sin ägare i omständigheter liknande dem som fick ägarens förfäder att reproducera sig” (Pinker).
- Anknytningsbeteendet: framselektad biologisk skyddsmekanism med starkt överlevnadsvärde.

Evolution och anknytning

- Vår biologiska "uppgift": att överleva barndomsårens hjälplöshet, nå vuxen ålder och få avkomma som överlever.
- Vår genuppsättning, och de beteendesystem de kodar för, har selekterats fram för att de hjälpt oss att lösa dessa uppgifter.
- Beteendesystem har konsekvenser som, i vår evolutionära utvecklingsmiljö, tenderade att ge individer avkomma som överlevde.
- Beteenden med överlevnadsfördelar sprider sig i populationen.

Det långa perspektivet

- Det mänskliga anknytningsbeteendet finns utvecklat under sex miljoner år av evolution före neolitiska revolutionen. Människan härstammar från en grupp nomadiserande primater som sedan 35 miljoner år har burit sina nyfödda ungar.
- För nomadiserande primatungar: enda möjligheten att uppnå trygghet att hålla sig fysiskt nära en anknytningsperson.

Hur fungerar anknytningen?

- Så fort ett barn känner rädsla aktiveras anknytningssystemet.
- Detta system driver instinktivt barnet att söka sig nära mamman.
- Rädslsystemet och anknytningssystemet samverkar: barnet söker sig *bort från* potentiellt farliga, rädslframkallande stimuli, och *till* trygghetsskapande stimuli (mamman).
- Detta beteende har, genom årmiljoner av evolution, konsekvent ökat barns chanser att överleva.

Bowlby 1958:

- ”I avsaknad av kraftfulla inbyggda responser som säkerställer att barnet framkallar moderlig omvårdnad och håller sig nära sin mamma under barndomsåren, kommer barnet att dö – så lyder tesen.”

Bowlby

- Anknytningsbeteendets biologiska funktion: att öka barnets chanser till överlevnad genom att:
- 1) framkalla omvårdnadsbeteende (leenden, skrik och gråt)
- 2) upprätthålla fysisk närhet till mamman i händelse av fara.
- Den fysiska närhetens primära funktion i vår evolutionära utvecklingsmiljö: skydd mot rovdjur.
- Andra faror: plötsliga temperaturförändringar, rivaliserande artfränder, smärta, sjukdom, risken att hamna efter flocken.

Main:

- ”... det är mycket troligare att ett barn dör till följd av en timmes separation från sina omvårdnadspersoner än på grund av en mycket längre tidsperiod utan mat. Av skäl som dessa har människobarn och andra marklevande primaters ungar utvecklats på ett sådant sätt att de kontinuerligt övervakar sina anknytningspersoners tillgänglighet och försöker upprätthålla en rimlig grad av närhet till dem också i relativt icke hotfulla situationer.”

Anknytning = överlevnad

- Eftersom anknytningssystemet har denna omedelbara koppling till överlevnaden är det också "preemptive when aroused", dvs. det övertrumfar alla andra mänskliga beteendesystem när det aktiveras.
- Anknytningsrelationen *är*, ur barnets perspektiv, detsamma som överlevnad och liv, och därför gör barnet allt som står i dess makt för att upprätthålla den och minimera avståndet till sin beskyddare.

Rädslans fenomenologi

- Bowlby: psykoanalysen och psykiatrin hade missuppfattat vad rädsla är. Två missförstånd:
- 1) tron att det enda som rätteligen väcker rädsla är objektivet och omedelbart farliga situationer, och att rädsla som uppstår i andra situationer är irrationell och neurotisk.
- 2) oförmåga att inse att det som väcker rädsla inte bara är *närvaron* av hotfulla stimuli, utan *lika hög grad frånvaron* av andra, trygghetsskapande stimuli.

Naturliga ledtrådar till fara

- För att överleva i vår evolutionära utvecklingsmiljö måste vi reagera instinktivt, inte bara på omedelbara faror utan också på ”naturliga ledtrådar till fara”.
- Människan, liksom andra djur, genetiskt programmerad att reagera med rädsla i situationer som innebär statistiskt ökad *sannolikhet* för fara.
- Naturliga ledtrådar: plötsligt framdykande föremål, plötsliga ljud, allt främmande och obekant, mörker och: *ensamhet*.

Var é vargen?

- ”För ett ungt djur utgör ett rovdjur någonting främmande, det närmar sig hastigt och kanske högljutt, och det slår ofta till nattetid; och det är mycket troligare att rovdjuret attackerar när det potentiella offret är ensamt.”
(Bowlby 1973)

Lonesome no more

- Ensamhet en naturlig ledtråd till fara eftersom detta tillstånd inte är farligt i sig självt, men däremot – i likhet med de andra naturliga ledtrådarna – signalerar en statistiskt ökad risk för akuta överlevnadshot i människans evolutionära utvecklingsmiljö. Att människor söker andras närhet och reagerar med olust och ångest på att vara ensamma inte förvånande: denna benägenhet har gynnat överlevnaden i generation efter generation.

Varifrån kom alltså barnens rädsla?

- Anknytningsteorin gav svaret till varför barnen reagerade så kraftfullt vid sjukhusvistelser och barnhemsplaceringar. Separationen går emot deras starkaste instinkter, som är direkt kopplade till behovet av överlevnad.
- Robertsons filmer skildrade den smärta det innebär för ett litet barn att uppleva ett tillstånd där anknytningssystemet är kraftfullt aktiverat samtidigt som alla möjligheter saknas att uppnå det andra tillstånd som stänger av systemet: mammas närvaro.

Det formbara anknytningsbeteendet

- Mary Ainsworth: genom empiriska undersökningar identifierade hon tre olika anknytningsmönster som barn uppvisar vid ett års ålder. Trygg, otrygg-undvikande, otrygg-ambivalent.
- Uppfann främmandesituationen.
- Ville empiriskt bevisa Bowlbys antagande om anknytningsbeteende som universell reaktion på stress/rädsla, men förvånades av sina resultat.

De 4 anknytningsmönstren:

- Trygg anknytning (60-70 %)
- Otrygg-undvikande anknytning (15-25 %)
- Otrygg-ambivalent anknytning (5-15 %)
- Otrygg-desorganiserad anknytning (15%)

Trygg anknytning

- Hur gör trygga barn?
- Separationen innebär kris: hur hanterar barnet den?
- Trygga barn: leker och utforskar när mamma är där; gråter och ropar efter mamma när hon försvinner; lugnar sig när mamma återvänder, återgår till lek.
- Inge Bretherton: SS med tryggt anknutna barn följer dramaturgin "boy loves girl, boy loses girl, boys gets girl back".

Otrygg undvikande anknytning:

- Fokuserar i främmandesituationen på leksakerna i rummet och tycks inte ta notis om att föräldern lämnar rummet.
- Inga uttryck för ångest och ilska, men betydande stressreaktion på den fysiologiska nivån.
- Ingen dramatik som med trygga barn. Tråkigt att observera, som om ingenting hänt.
- Att notera: den undvikande strategin har *ett enda syfte*: att **maximera närheten** till föräldern (historia av avvisande av anknytningsbeteende).

Otrygg ambivalent anknytning:

- Fokuserar genom hela främmandesituationen på mamman. Orolig och upprörd redan när de kommer in i rummet, förblir i samma tillstånd när mamma går och kommer tillbaka. Ingen dramatisk kurva här heller. Låter sig inte tröstas.
- Strategi att maximera anknytningsbeteende pga historia av nyckfullt bemötande: *ibland* är mamma tillgänglig, alltså har det lönat sig att hela tiden fokusera på henne.
- Inget utforskande, mammor till ambivalenta tenderar att inte uppmuntra autonomi.

Desorganiserad anknytning

- Barn som inte kan klassificeras enligt Ainsworths tre organiserade kategorier. Varför?
- Uppvisar desorienterade/desorganiserade beteenden som innebär att de inte förmår upprätthålla en beteendemässig och mental strategi för att hantera stress.
- Stressen i främmandesituationen aktiverar rädslsystemet: det är då som frånvaron av anknytningsstrategi kommer i dagen.

Desorganiserade beteenden

- Desorganiserade barn uppvisar i främmandesituationen *konfliktbeteenden*.
- Upplever ”skräckinjagande biologisk paradox”, ”*fright without solution*”: föräldern själv är upphovet till barnets rädsla. Men anknytningssystemet driver barnet att närma sig föräldern. Fångas mellan impulser att närma sig föräldern och backa undan.
- Desorganisering yttrar sig som bisarra och motsägelsefulla beteenden som bryter igenom det annars dominerande beteendet.

Desorganiserad anknytning, forts.

- Kärnan i desorganiserad anknytning: barnet *förmår inte upprätthålla en organiserad strategi*, vare sig deaktiverande eller hyperaktiverande, för att uppnå närhet eller minimera avstånd till föräldern. Beteende- och uppmärksamhetsmässig *kollaps*.
- Alltså: barnets fullständiga *förlust av kontroll*.
- Jämför med trauma: “The core experiences of psychological trauma are disempowerment and disconnection from others” (Herman 1997, s. 133).

Mary Main:

- ”Jag slogs särskilt av filmen *Thomas...* i vilken en tvåårig pojke som tidigare hade haft ett harmoniskt förhållande till sin mamma vid upprepade tillfällen förevisades ett fotografi av mamman i samband med en långvarig fosterhemsplacering. Till att börja med pussade och smekte Thomas fotografiet. Några dagar senare backade han emellertid bort från det och slog ner blicken och pillade på en leksak han hade i handen. När han en sista gång förevisades fotografiet av mamman vände han aktivt ryggen till det med ett ångestfyllt ansiktsuttryck...

Mary Main (forts.)

- ... Eftersom ett fotografi inte kan 'bete sig' kan det inte i sig självt sägas ha framkallat Thomas förändrade reaktioner. Eftersom Thomas till yttermera visso inte hade träffat sin mamma under den här perioden måste det gradvis förstärkta undvikandet av fotografiet ha innefattat aspekter av förändringar i hans *föreställningar* om förhållandet dem emellan.”

Mary Mains forskning

- Mary Main tog anknytningsteorin "till de mentala representationernas nivå".
- Studerade sexåringars sätt att prata om separationsbilder.
- Uppfann *Adult Attachment Interview*, anknytningsintervjun.
- Fann att de olika anknytningsmönster som små barn uppvisar hade direkta motsvarigheter hos äldre barn och vuxna.

Inre arbetsmodeller

- Eftersom inre representationer per definition är omedvetna valde Main att fokusera på *hur* intervjupersoner talar om anknytningserfarenheter, inte på vilka erfarenheterna är. Med andra ord: fokus ligger på de mentala *processerna*, inte på innehållet i det som sägs.
- Inre arbetsmodeller: inte fastlagda mallar eller kartor, utan omedvetna *strategier* för hantering av anknytningsrelaterad information.

Anknytningsintervjun, *Adult Attachment Interview*

- Forskningsinstrument utformat för att "övertaska det omedvetna". Med andra ord: intervjun *aktiverar anknytningsystemet* hos vuxna.
- Mäter: i vilken mån intervjupersonen kan förbli balanserad och sammanhängande när han/hon drar sig till minnes och diskuterar tidiga anknytningserfarenheter, inklusive negativa och smärtsamma sådana.

AAI, forts.

- AAI består av 15 frågor (+ följdfrågor) om tidiga erfarenheter av anknytning. Svaren transkriberas och kodas enligt omsorgsfullt utarbetade principer. *Exempel:*
- Kan du säga fem adjektiv som beskriver din relation till din mamma/pappa under barndomen?
- Hur tror du att dina tidiga erfarenheter har påverkat din vuxna personlighet?
- Varför tror du att dina föräldrar betedde sig som de gjorde under din barndom?

4 anknytningsmönster hos vuxna

- 1) trygg anknytning – *secure-autonomous* på AAI
- 2) otrygg-undvikande – *dismissing* på AAI
- 3) otrygg-ambivalent – *preoccupied* på AAI
- 4) otrygg-desorganiserad – *unresolved with respect to loss or trauma* på AAI

Lingvisten Paul Grices principer

- Konstruktiva samtal (*rational discourse*) bygger på fyra principer:
 1. **Kvalitet:** tala sanning, ha bevis för det du säger
 2. **Kvantitet:** berätta "lagom mycket", varken för korthugget eller för långrandigt
 3. **Relevans:** styr inte bort samtalet mot ovidkommande ting
 4. **Begriplighet** (*manner*): uttryck dig tydligt och klart

Sambandet med Grices principer

- Main fann att tryggt-autonoma vuxna, som tenderar att ha barn med trygg anknytning, svarar på frågorna i AAI på sätt som stämmer överens med Grices principer.
- Dessutom att vuxna med specifika otrygga mönster bryter mot specifika principer.
- Otrygg-avfärdande: bryter mot principen om kvalitet (att tala sanning).
- Otrygg-överdrivet upptagen: bryter mot principerna om kvantitet, relevans och begriplighet.

Secure-autonomous (trygg-autonom) på AAI

- *Förmår svara på frågor om tidiga anknytningserfarenheter, inklusive negativa sådana, samtidigt som de upprätthåller samarbetsinriktat och sammanhängande tal.*
- Två tydliga kännetecken: a) värdesätter anknytningserfarenheter; b) intar objektiv hållning i beskrivning och värdering av dem.
- Metakognitiv observation: förstår att mentala representationer *bara* är representationer. Aktiv självgranskning, står utanför den egna erfarenheten samtidigt som han/hon pratar om den.

Ett "fantastiskt samband"

- "En berättelse som är väl sammanhållen är allt som behövs för att en intervjupersons barn ska vara tryggt. Detta är ett av de mest fantastiska samband som påvisats i modern psykologisk forskning. Ett språkligt fenomen, en berättelse om en livshistoria, är (om den berättas utifrån anknytningsintervjufrågorna) kopplad till att ett barn uppvisar ett visst beteende." (Broberg et al., *Anknytning i praktiken*, s. 248.)

Dismissing (avfärdande) på AAI:

- *Erkänner inte negativa händelser.* Beskriver sin barndom i positiva ordalag men beskrivningen backas inte upp av minnen som bekräftar.
- Riktat oflexibelt bort sin uppmärksamhet från minnen och erfarenheter till förmån för idébaserad föreställningsvärld. Upprätthåller distans till den inre världen.
- Deaktiverande försvar, tankestyrd, undviker känslor – precis som undvikande barn riktar fokus uteslutande mot leksakerna.

Exempel på avfärdande

- IP: Jag minns inte... (5 s paus). Tja, därför att hon var omtänksam och stödjande.
- F: Det här kan vara svårt för många, eftersom de inte har tänkt på de här sakerna på länge, men ta en minut på dig och se om du kan komma på någon händelse eller något exempel.
- IP: (10 s paus). Tja... (5 s paus), jag antar att, ja, du vet, hon var väldigt söt, och hon månade mycket om sitt utseende. När hon skjutsade mig till skolan kände jag mig alltid väldigt stolt över det när vi stannade framför skolgården.
- F: Tack. Och jag undrar bara om du kommer på något ytterligare exempel?
- IP: Nej, det var väl i princip det hela.

Preoccupied (upptagen) på AAI:

- *Alltför upptagen av tidiga och/eller nuvarande relationer* för att kunna tydligt beskriva och värdera dem. Klarar inte att upprätthålla samarbetsinriktad dialog, översvämmas av affekt, kommer från ämnet, talar för länge, blir otydlig.
- Hyperaktiverande försvar, känslostyrd, fokus på *de egna känslorna*.
- Klarar inte att ställa sig utanför sin erfarenhet och betrakta den med objektiv distans.

Unresolved for trauma or loss (olöst med avseende på trauma eller förlust)

- Vuxna som uppvisar desorganiserat eller desorienterat tal i samband med diskussion om potentiellt traumatiska händelser.
- T ex: motsägelsefulla uttalanden (person beskrivs som död *och* levande), abrupta förändringar i sättet att tala (begravningstal), långa dissocierade tystnader mitt i intervjun.
- Predicerar desorganiserad anknytning hos barnet (också när AAI genomförs före första barnets födelse).

Trygga barn vid 6 års ålder

- *Mentala representationer av anknytning*
- Reaktioner på separationsbilder:
- 1) visar känslomässig öppenhet i fråga om hur barnet på bilden kan tänkas *känna* (t ex: "Jag tror att den där lilla pojken känner sig ganska ledsen").
- 2) presenterar konstruktiva förslag på vad barnet på bilden skulle kunna *göra* (t ex: ringa en kamrats föräldrar).
- Alltså: *accepterar* att något negativt har hänt, men kan *lösa* krisen konstruktivt.

Trygga barn vid 6 års ålder, forts.

- Alltså: tryggt anknutna barn har vid 6 års ålder tillgång till en "crisis-solution narrative". I fri sandlådelek vågar de uppfinna en kris ("Hjälp! Lejonet sväljer pojken!") och hittar sedan en lösning ("Sen spottar lejonet ut honom").
- Att notera: likheten med främmandesituationen: den trygga ettåringen reagerar öppet och direkt på "krisen", gråter och protesterar, och löser den sedan genom att återupprätta närheten till mamman. Trygga barn skapar ett lyckligt slut.

Desorganiserade barn vid 6 års ålder

- Vid sex år har majoriteten av desorganiserade barn tagit kontrollen över anknytningsrelationen.
- Två grundläggande mönster: fientligt bestraffande eller överdrivet omhändertagande. Den naturliga ordningen vänd upp och ner: barnet intar den vuxnes roll.
- Den beteendemässiga desorganiseringen har övervunnits, men på den mentala nivån fortfarande tydliga tecken på desorganisering, ointegrerad skräck.

Dorian vid 6 års ålder

- *Dorian:* Oj då, du var, hm, borta länge, du ser... Kom och sätt dig, mamma. Var – var har du varit?
- *Mamma:* Jag var med... med... jag har glömt vad hon heter...
- *Dorian:* Rachel, du var med Rachel...
- *Mamma:* ... just det, Rachel, och hon ställde en massa frågor till mig. Och du är här med...

Dorian vid 6 års ålder

- *Dorian:* ... Emma. Du kommer ihåg, det här är Emma, och hon visade mig den här sandlådan.
- *Mamma:* ... åh, är det den där i hörnet? Åh, den är verkligen fin, Dor, du måste ha haft roligt.
- *Dorian:* Nej, sandlådan är *här*. Det där är leksakslådan. Vill du se den?
- *Mamma:* Nej, eh, nej. Vi ska – jag tror de vill att vi ska gå nu.
- *Dorian:* Fast, vi – vi kan inte gå än, mamma. Du måste fylla i blanketterna.

Desorganiserade barn vid 6 års ålder, forts.

- Desorganiserade barns reaktioner på separationsbilder: oförklarligt uppskrämda och oförmögna att göra någonting åt det.
 1. direkta beskrivningar av skrämmande händelser, katastroffantasier;
 2. börjar viska, tystnar helt, vägrar utföra uppgiften;
 3. desorganiserat tal eller beteende (nonsenstal, springer från bordet).

Desorg barn vid 6 års ålder, forts.

- Desorganiserade barns reaktioner på separationsbilder:
 - Hon är rädd. [*Varför är hon rädd?*] Hennes pappa kan dö och då blir hon helt ensam. [*Varför är hon rädd för det?*] Därför att hennes mamma dog och om hennes mamma dog så tänker hon att hennes pappa kan dö.
 - Kommer nog låsa in sig. [*Låsa in sig?*] Ja, antagligen i sin garderob. [*Och vad kommer han göra sen?*] Antagligen döda sig själv.

Main om AAI-mönster

- ”...dessa kategoriska placeringar... måste förstås som betecknande endast *nuvarande*, och potentiellt föränderliga, *medvetandetillstånd med avseende på anknytning*. (...) Otrygga mentala tillstånd vittnar... om närvaron av en *process*, inte en oföränderlig *struktur*, och denna process är i högsta grad aktiv – vilket visar sig i dess kontinuerliga förvrängande effekter på vuxna individers språkanvändning när de blir ombedda att beskriva och utvärdera sin anknytningshistoria.”